

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 2 lutego 2026 r.

wniosku pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych subsydiarnych

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego I.Z. od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego M.B. od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK 362/24;

2. pozostawić bez rozpoznania wniosek sformułowany w punkcie 2. o wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego M.B. innych wskazanych sędziów Sądu Najwyższego powołanych na urząd na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa podjętej w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

UZASADNIENIE

Pełnomocnik oskarżycieli subsydiarnych, pismem z dnia 4 kwietnia 2025 roku (k. 124 – 126) wystąpił z wnioskiem o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego

I.Z. od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego M.B. od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK 362/24 (pkt 1) oraz o wyłączenie od rozpoznania w/w wniosku innych wskazanych imiennie sędziów Sądu Najwyższego w oparciu o tożsamą podstawę prawną i argumentację (pkt 2).

Uzasadniając wniosek pełnomocnik podniósł, że powołanie sędziego I.Z. do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego nastąpiło również w wyniku rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie nowelizacji z dnia 8 grudnia 2017 r., tj. analogicznie jak w odniesieniu do sędziego objętego wnioskiem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powody uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego SN I.Z. w tej sprawie są niewątpliwe i jednoznaczne. Występuje bowiem zbieżność zarzutu wadliwości powołania sędziego mającego rozpoznać wniosek o wyłączenie sędziego oraz wynikającego z tych samych okoliczności zarzutu wadliwości dotyczącej sędziego objętego wnioskiem pierwotnym podlegającym rozpoznaniu. Powyższa konstatacja o zasadności wniosku wynika w sposób oczywisty z istoty gwarancji bezstronnego orzekania przez sąd i sedna zakazu *nemo iudex in causa sua* (por. postanowienie SN z 28 września 2022 r., IV KK 333/22). W interesie całego systemu prawnego, a bezpośrednio w interesie wymiaru sprawiedliwości leży, by nie powstało w odbiorze zewnętrznym, tj. w odczuciu społecznym przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd w sposób obiektywny (por. też postanowienie SN z 25 listopada 2010 r., V KO 96/10). Potrzeba ochrony wskazanego dobra prawnego została już należycie utrwalona w orzeczeniach Sądu Najwyższego, zapadających w sprawach opartych na zarzutach zbliżonych do podniesionych w niniejszej sprawie, co czyni zbędnym czynienie szerszych rozważań w tym zakresie (zob. postanowienia SN z: 6 września 2022 r., II KK 44/21, oraz z 16 września 2022 r., III KK 339/22).

Dodać trzeba, że zagadnienie, które wystąpiło na gruncie niniejszej sprawy było przedmiotem obszernej analizy w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I - 4110 - 1/20 (OSNKW 2020/2/7) oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22

(OSNK 2022, z. 6, poz. 22), a w zakresie statusu Krajowej Rady Sądownictwa także w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Zachowują one swoją aktualność także na gruncie niniejszej sprawy.

Istota złożonego wniosku nakazuje przypomnieć, że bezstronność jest wartością o szczególnej wadze dla państwa prawa. Jest bowiem fundamentem zaufania do sądów i sprawowanego przez nie wymiaru sprawiedliwości. Składanie wniosków o wyłączenie sędziego nie powinno z jednej strony służyć jako środek do nadużywania uprawnień procesowych i przedłużania postępowania, ale z drugiej pozostawać musi realnym, a nie formalnym instrumentem pozwalającym na weryfikację standardu bezstronności sędziego. Z tego powodu w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22, dotyczącej problematyki wyłączenia sędziego wskazano, że „pojęcie <<sprawy>>, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej”. Bezstronny musi być bowiem nie tylko sędzia, który rozpozna sprawę w głównym nurcie procesu, ale także sędzia, który rozpozna sprawę incydentalną, ale wkraczającą w sferę ochrony wolności i praw jednostki, w tym przypadku wniosek o wyłączenie sędziego. Ostatecznie rozstrzygnięcie w tej incydentalnej sprawie ma przecież wpływ na ukształtowanie składu Sądu Najwyższego w przedmiocie zasadności samej kasacji.

W zakresie punktu 2 wniosku należało w tej części wniosek pozostawić bez rozpoznania, albowiem wyłączenie sędziego w oparciu o przepisy art. 40 § 1 k.p.k., bądź art. 41 § 1 k.p.k. jest możliwe jedynie w odniesieniu do konkretnego sędziego, tj. już wyznaczonego do rozpoznania sprawy w określonym zakresie, a nie sędziego (sędziów), który potencjalnie może być wyznaczony do udziału w jej rozpoznaniu (por. rozważania Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu wydanym w tej sprawie w dniu 12 stycznia 2026 r. - KRI 1406, k. 179 – 180 oraz powołane w nim postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2025 r., III KO 42/25).

Z tych powodów postanowiono jak w sentencji.

[WB]

[a.t]